

The ReUse Alliance

Op naar een circulaire meubelsector waarin meubels langer meegaan

Door een coalitie van:

Het Groene Brein, The Substitute, IkCirculeer en Stichting Repair Café International

In samenwerking met:

IKEA, Trendhopper, Vitra, LiveLikeThis, Branchevereniging voor Interieurbouw & Meubelindustrie (CBM), Marktplaats, Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN), Milieu Centraal, Transitieagenda Consumptiegoederen.

Gefaciliteerd door:

Goldschmeding Foundation

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Urgentie van een duurzame en circulaire meubelsector	3
The ReUse Alliance: een stevige alliantie van ervaren partners	3
Onze leden	4
Samenwerkingsprincipes	5
Een gezamenlijke visie voor 2030	6
Doelstellingen & transitiepaden	6
Hoofddoel in 2030	7
Subdoelen 2030	7
Transitiepaden	9
Eerste stappen 2023	9
Visie op gedragsverandering	10
Beleidscontext	12

Urgentie van een duurzame en circulaire meubelsector

Meubels zijn een complexe groep producten met een relatief grote CO₂-afdruk. Ze zijn gemaakt van verschillende materialen (hout, kunststofschuim, bekleding en metalen), die op verschillende manieren aan elkaar zijn gemonteerd, en waarvan de verbindingen vaak niet makkelijk uit elkaar te halen zijn. Op dit moment stoot de Nederlandse meubelsector jaarlijks 1,76 Mton CO₂-eq uit.

We kopen als Nederlanders¹ ieder jaar 90 miljoen kilogram aan banken, tafels en stoelen. Een deel daarvan wordt hergebruikt. Tegelijkertijd gooien we jaarlijks 80 miljoen van deze producten weg. Deze gaan naar de milieustraat, waar ze voor het grootste gedeelte worden verbrand².

Meubels in het lage prijssegment worden gemiddeld om de zeven jaar vervangen en dat gaat steeds sneller³. Deze meubels worden trendgevoeliger en ook van mindere kwaliteit, waardoor we ze eerder weggooien⁴. Een bank weggooien, die nog niet versleten is, kost een hoop energie: ongeveer evenveel als een gemiddeld huishouden in een half jaar aan elektriciteit gebruikt⁵. De CO₂-uitstoot zit hem vooral in het produceren van de materialen (textiel, hout (vooral spaanplaat) en schuimvulling) en in het verbranden van de materialen aan het einde van de cyclus.

De CO₂-uitstoot van de meubelsector kan met bijna één derde worden verminderd als de sector volledig circulair zou zijn⁶. De grootste kans op besparing is het verlengen van de levensduur van meubels, en het vertragen van de omloopsnelheid (“slow the loop”)⁷.

Voor het produceren van meubels wordt nu bovendien een kwart van de materialen geïmporteerd uit landen waar de arbeidsomstandigheden onvoldoende zijn beschermd⁸. Door hergebruik te stimuleren zijn we minder afhankelijk van internationale ketens.

The ReUse Alliance: een stevige alliantie van ervaren partners

Om de transitie naar een duurzame meubelbranche te versnellen, is The ReUse Alliance opgericht. De alliantie maakt werk van [de doelen](#) op levensduurverlenging zoals genoemd in het Nationale Programma Circulaire Economie (2023). In deze alliantie werken verschillende soorten stakeholders samen: grote bedrijven, duurzame veranderaars, kringloopwinkels, reparateurs, tweedehands platforms en de overheid.

Voor de transitie naar een duurzame meubelsector moet er worden gestuurd op drie pijlers: design, levensduurverlenging en hoogwaardige recycling (zie Value Hill-model). Deze alliantie richt zich op de tweede pijler: levensduurverlenging. Dit betekent dat we langer doen met onze

¹ Nederlandse particuliere consumenten

² TAUW, Grootzitmeubilair, productstromen en materialen in kaart gebracht, 2022

³ Meubelvisie, Duurzaam wonen - stop met het weggooien van meubels, 2018.

⁴ TAUW, Grootzitmeubilair, productstromen en materialen in kaart gebracht, 2022

⁵ Cijfers van Milieu Centraal, genoemd in ‘Bank weggooien kost een half jaar aan elektriciteit’, Volkskrant, 2008

⁶ Nationaal Programma Circulaire Economie, 2023

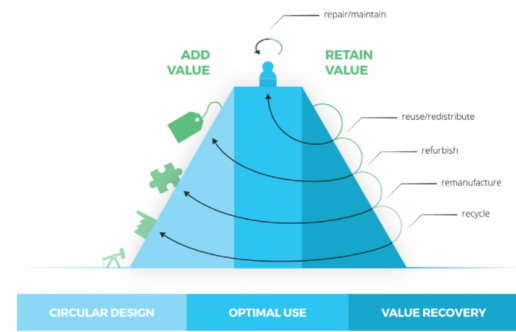
⁷ TAUW, Grootzitmeubilair, productstromen en materialen in kaart gebracht, 2022

⁸ Adviesroute naar een Circulaire Economie voor Consumptiegoederen, 2022, p. 16

meubels, zodat we minder nieuwe meubels hoeven te produceren en minder grondstoffen nodig hebben.

We stimuleren hergebruik. Daaronder vallen refurbishment, reparatie, een opknapbeurt en tweedehands. Al deze categorieën zorgen ervoor dat meubels langer in de omloop blijven, en zorgen dat er minder nieuwe meubels worden gekocht. We richten ons als eerste op banken, tafels, kasten, stoelen en bedden - de grote meubels.

Ons doel is het vergroten van het aandeel hergebruikte meubels⁹, op het totaal aan verkochte meubels per jaar in de meubelbranche. Ook grote retailers gaan hergebruikte producten aanbieden. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, professionaliseren we de reparatiesector. We zorgen daarmee voor het werk van de toekomst, in de vorm van waardevolle, duurzame reparatiebanen. Ons project richt zich op vier verander-paden: consumenten, retailers, onderwijsinstellingen en reparateurs. De alliantie wordt mogelijk gemaakt door startfinanciering van Goldschmeding Foundation.

In 2030 zijn tweedehands en reparatie de normaalste zaak van de wereld. Daar gaan we voor, met The ReUse Alliance.

Onze leden

Leden van The ReUse Alliance zijn pioniers die het belang van een duurzame meubelsector onderschrijven en kansen zien in de verkoop van hergebruikte meubels.

En we hebben een groot bereik:

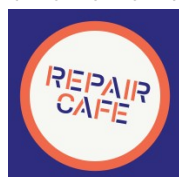
- IKEA had in 2022 een omzet van 1,3 miljard euro in Nederland, de 68 leden van de inkoopcoöperatie VME hadden een omzet van 325 miljoen euro. Het Duitse moederbedrijf van VME heeft een netto inkoopvolume van 1,5 miljard euro.
- Meer dan 550 leden zijn aangesloten bij CBM
- In 2021 werden er via Marktplaats meer dan 1,5 miljoen meubels verkocht. In 2021 hadden de leden van BKN zo'n 1,5 miljoen klanten die meubels kochten
- Alleen al bij leden van de BKN werken 12.000 mensen, waarvan een derde een afstand tot de arbeidsmarkt heeft. De kringloop is een plek van onmisbare waarde voor het vormen van een inclusieve arbeidsmarkt.
- Er zijn meer dan 500 Nederlandse Repair Cafés met meer dan 120.000 jaarlijkse succesvolle reparaties - van allerlei producten.
- Meer dan 50 gemeenten hebben een circulair ambachtscentrum
- Bij The Substitute zijn 92 makers, interieurprofessionals en duurzame merken aangesloten.

⁹ Onder hergebruikte meubels vallen tweedehands, opgeknapte, gerepareerde of refurbished meubels. We maken een onderscheid tussen reparatie en refurbishment. Refurbishment betekent dat een bedrijf het product repareert en vervolgens als 'refurbished' aanbiedt, inclusief de bijbehorende garantie-eisen. De aansprakelijkheid over bijvoorbeeld de veiligheid van het product ligt anders dan bij reparatie, namelijk bij het bedrijf dat de refurbished producten aanbiedt.

· · · · ·
· T H E · · · · ·
· S U B S T I T U T E ·
· · · · ·

Het Groene
Brein
wetenschappers voor een duurzame economie

ikcirculeer

Samenwerkingsprincipes

1. De alliantie is neutraal terrein, waar iedere partner zich kwetsbaar kan opstellen. We zijn allemaal lerende en geven elkaar constructieve feedback.
2. We werken samen op basis van eerlijkheid en transparantie. Er wordt door iedere partner op gelijkwaardige manier informatie gedeeld.
3. Wat besproken wordt, blijft vertrouwelijk. We delen de gedeelde informatie niet met buitenstaanders, tenzij anders aangegeven.
4. Iedere partner is betrokken en goed geïnformeerd. Het Groene Brein, The Substitute, IkCirculeer en Repair Café International zijn als projectgroep verantwoordelijk voor de activiteiten. IKEA en VME Nederland zijn verantwoordelijk voor het draaien van hun pilots.

Een gezamenlijke visie voor 2030

In 2030 is de meubelsector een duurzame, creatieve en innovatieve sector. De overheid en het bedrijfsleven zorgen er samen voor dat de duurzame keuze de makkelijkste, eerlijkste en meest logische keuze is voor burgers. Nieuwe meubels worden gemaakt van recycklaat of hernieuwbare grondstoffen. Ze zijn bovendien van goede kwaliteit, modulair en makkelijk te repareren.

Hergebruik is hot. Tweedehands meubels, reparatie, upgraden en refurbishment zijn goed voor een belangrijk deel van de omzet en worden aangeboden door alle grote retailers. Minstens zo belangrijk zijn kringloopwinkels, online re-commerce, Repair Cafés en circulaire ambachtscentra. Al deze spelers vullen elkaar aan en werken samen waar nodig.

In de reparatiesector is volop werkgelegenheid, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Meubelproducenten en circulaire ambachtscentra dragen bij aan een inclusieve, circulaire economie. Voor wie er aan de slag wil, zijn er verschillende verkorte opleidingen beschikbaar in het sociale en commerciële domein.

Met belastingen en accijnzen heeft de overheid hergebruik toegankelijker gemaakt. Repareren is een vak op de middelbare school. Iedereen kan met kleine reparaties uit de voeten. En voor de grotere reparatie vind je zonder moeite een specialist in de buurt. Je meubel laten ophalen om hem een tweede leven te geven, is gemakkelijk, door een goed ontwikkeld retourlogistieksysteem.

In 2030 kopen burgers daarom graag tweedehands en vinden repareren de normaalste zaak van de wereld. Duurzaam do it yourself is de grote trend. We zijn weer gehecht aan onze meubels en doen er langer mee. En is het meubel echt op? Dan hergebruiken we onderdelen en recyclen we restmateriaal grondig, zodat geen enkele grondstof verloren gaat.

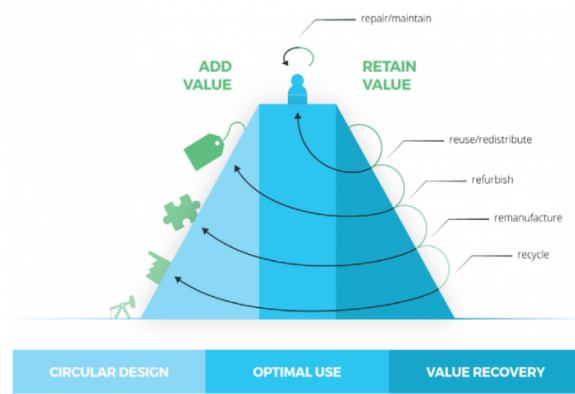
Doelstellingen & transitiepaden

In deze paragraaf leggen we ons hoofddoel en de subdoelen uit, en ook de reden voor deze afbakening.

Om te komen tot een volledig circulaire economie dienen we te kijken naar circulair design, gebruik en waardeherstel na gebruik van producten, volgens het Value Hill-model.

Wij richten ons op de tweede fase (gebruik), omdat daar nog weinig aandacht voor is.

Voor de eerste fase, het circulair design, komen er doelstellingen uit de Europese Unie aan, namelijk de Kaderverordening Ecodesign, die momenteel wordt voorbereid. Voor de derde fase, recycling, is in Nederland van oudsher veel aandacht. Voor de tweede fase valt er echter een gat.

Met alleen circulair design en hoogwaardige recycling bereiken we geen duurzame economie, en halen we de klimaatdoelen niet. In Nederland worden ieder jaar veel meubels gekocht en weggegooid. Het is belangrijk om deze omloopsnelheid te vertragen, 'slow the loop' wordt dit genoemd. We moeten anders met onze producten omgaan en ze langer in gebruik houden.

Voor dit traject richten we ons daarom op de fase: optimaal gebruik en levensduurverlenging van meubels.

Hoofddoel in 2030

Het hoofddoel dat we daarbij stellen luidt: **in 2030 is de levensduur van meubels verlengd, waardoor er jaarlijks minder meubels worden weggegooid.**

De indicator om het hoofddoel te meten, is het aantal meubels dat op de afvalberg belandt. Dit aantal moet sterk verminderd worden ten opzichte van meetjaar 2021 (naar schatting 80 miljoen kg meubels op de afvalberg, waarvan het grootste gedeelte werd verbrand¹⁰).

Van de meubels die in 2030 nog op de afvalberg belanden, worden de onderdelen hergebruikt en recycelen we het restmateriaal grondig. Zo gaan er zo min mogelijk grondstoffen verloren.

Het is van groot belang dat ook grote retailers hergebruikte producten gaan aanbieden, zodat alle consumenten in aanraking komen met deze producten. Hergebruikte meubels moeten even makkelijk te kopen zijn als nieuwe meubels. Daarmee wordt de duurzame keuze logisch en makkelijk gemaakt voor iedereen.

Subdoelen 2030

Onder het hoofddoel voor 2030, hangen zes subdoelen, die betrekking hebben op zes verschillende actoren in de sector. Al deze actoren komen in verandering, en zorgen zo gezamenlijk voor de omslag naar een circulaire meubelsector. Daarnaast zijn er indicatoren geformuleerd om de impact van de gestelde subdoelen continu te monitoren.

1. **Consumenten** vinden tweedehands en reparatie de normaalste zaak van de wereld. Ze zijn gehecht aan hun meubels, en doen hun best om een nieuwe eigenaar te vinden als ze toch afscheid nemen.

In 2030 is de bereidheid van consumenten om hergebruikte meubels¹¹ te kopen omgezet naar zichtbare handelingen. Partners voeren hiervoor bewustwordingscampagnes uit die aansluiten bij een concreet handelingsperspectief dat ze via hun productaanbod meegeven.

Indicatoren: #bereik campagnes, #gedragsonderzoek consumenten (PBL / Milieu Centraal)

2. Meubelproducenten en retailers hebben andere businessmodellen gevonden, gebaseerd op hergebruik (tweedehands, refurbishment en reparatie).

Een substantieel deel van de verkochte producten in de meubelbranche (meubelzaken en kringloopwinkels) wordt hergebruikt in 2030: tweedehands, gerepareerd of refurbished. Om dit te bewerkstelligen nemen retailers meubels terug, verkopen ze gebruikte meubels, faciliteren reparatie, verstrekken ze losse onderdelen en verkopen ze producten die de levensduur verlengen (reparatiekits ed).

Indicatoren: #transacties tweedehands meubels, #transacties reparatieservice, #views reparatie-tutorials, #aantal onderdelen verstrekt, #bankhoezen/ reparatiesets verkocht, #transacties refurbished meubels.

3. Via **het onderwijs** worden meubelreparateurs opgeleid, waardoor er een constante instroom van goed onderlegde reparateurs is.

¹⁰ TAUW, Grootzitmeubilair, productstromen en materialen in kaart gebracht, 2022

¹¹ PBL, ICER Rapportage 2023, p. 35

In 2030 heeft reparatie een vaste plek in verschillende onderwijsvormen. Het vak meubels repareren is onderdeel in het vmbo (in het profiel Bouwen, Wonen, Interieur), en reparatie, hergebruik en duurzaamheid zijn integraal onderdeel van de vakopleiding voor meubelmakers in het mbo. Daarnaast zijn er verkorte opleidingen tot meubelreparateur in het sociale en commerciële domein.

Indicatoren: #eindtermen MBO opgesteld met reparatie/hergebruik, #eindtermen VMBO opgesteld met reparatie/hergebruik, #verkorte opleidingen tbv meubel reparatie

4. De reparatiesector is geprofessionaliseerd. **Reparateurs** zijn toegankelijk, bereikbaar en snel beschikbaar. De lijntjes tussen burgers en reparateurs zijn kort.

In 2030 zijn alle meubelreparateurs goed toegankelijk en bereikbaar. Om dit voor elkaar te krijgen, zijn alle reparateurs gebundeld in een database, die is uitgewerkt in een gebruiksvriendelijke app. Reparateurs zijn als sector beter georganiseerd, ze werken gezamenlijk aan het verlagen van de drempels voor consumenten om over te gaan tot reparatie.

Indicatoren: #aantal meubelreparateurs in reparatie register, #clicks en leads via website of app naar meubelreparateurs

5. Er is een goedwerkende **retourlogistiek** ontwikkeld voor burgers die van hun meubels af willen. Hierbij staat gemak voor de burger centraal en is hergebruik het doel.

In 2030 bestaat er een betaalbare, efficiënte en gebruiksvriendelijke retourlogistiek voor burgers. Dit systeem is met behulp van modellering en testen gezamenlijk ontwikkeld.

Indicatoren: #gebruik van retourlogistiekssystemen voor meubels, #bekendheid #ervaren gemak en #betaalbaarheid van deze retourlogistiek voor burgers

6. **De overheid** maakt deze ontwikkeling mogelijk door hergebruik van meubels te faciliteren, stimuleren en toegankelijker te maken.

In 2030 zijn de economische, financiële en juridische belemmeringen voor hergebruik van meubels weggenomen door de overheid. Hiermee is een significant beter speelveld gecreëerd voor hergebruik van meubels ten opzichte van nieuwe producten.

De overheid heeft hiervoor het belastingstelsel hervormd, zodat hergebruik en reparatie goedkoper worden. De belasting op grondstoffen is hoger, en die op arbeid verlaagd. De overheid heeft juridische belemmeringen omtrent de 'afvalstatus' van producten weggenomen. Daarnaast is de capaciteit van verbrandingsovens voor meubels afgebouwd. Er is een goed systeem opgebouwd voor hergebruik van producten, onderdelen en - waar onoverkomelijk - hoogwaardige recycling van materialen, waarin circulaire ambachtscentra een belangrijke rol spelen en waaraan de producenten bijdragen via de UPV.

Indicatoren: #belasting op grondstoffen en arbeid, #aantal succesvolle circulaire ambachtscentra, #UPV meubels gericht op hergebruik van producten.

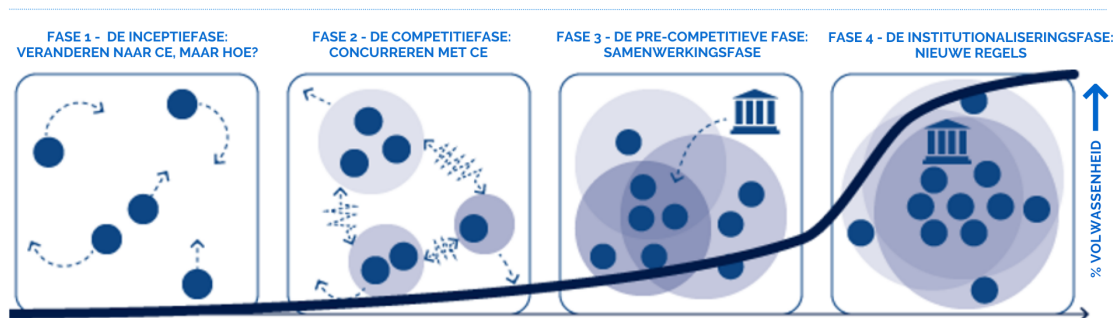
Transitiepaden

Wij geloven dat de veranderingen op deze zes thema's gezamenlijk kunnen bijdragen tot de omslag naar een circulaire sector.

Deze transitiepaden zijn onderbouwd met het markttransformatiemodel van André Nijhof en Lucas Simons, waarin verschillende fasen worden beschreven van de transitie naar een

nieuwe economie. De transitie naar ons hoofddoel - substantieel meer hergebruik in de meubelsector - bevindt zich in fase 1 'de inceptiefase'. In deze fase zijn visievorming, pilots en bewustwording van belang. Met verschillende actoren wordt gewerkt aan de eerste contouren van de nieuwe werkelijkheid. Dit is precies wat wij doen in de verschillende transitiepaden.

Het gaat hier om transitiepaden die tegelijkertijd worden belopen. De transitiepaden zijn onderling verbonden en deels afhankelijk van elkaar. Kijk bijvoorbeeld naar subdoel 1 (consumenten) en 2 (retailers). Consumenten moeten bewuster worden van de mogelijkheden van tweedehands en reparatie. Hiervoor zou een campagne nuttig kunnen zijn. Echter, dit helpt alleen, als het aanbod van tweedehands en gerepareerde meubels op orde is. Er moeten dus eerst stappen worden gezet in subdoel 2, voordat een consumentencampagne zin heeft.

Bron: Changing the Game, Lucas Simons en André Nijhof, 2020

Eerste stappen 2023

De transitie naar 2030 baseren we dus op het bovenstaande model. Vanwege de steeds veranderende omstandigheden, is het lastig om alle stappen van de transitie tot 2030 nu al precies uit te tekenen. Dit is een iteratief proces, dat ieder jaar wordt vastgesteld. Wel hebben we bepaald wat de eerste stappen zijn, die zijn ingezet in september 2022 en rond december 2023 worden afgerond.

Consumenten

Herkenbare naam en beeld geformuleerd - The ReUse Alliance branding, waarmee hergebruik als categorie meer bekendheid krijgt. Dit beeld wordt door een grote community van bedrijven en organisaties gebruikt. De consument krijgt een verbeterd handelingsperspectief aangeboden via pilotprojecten, die snel opschaling vinden.

Retailers

De gezamenlijke pilots Reparatieloketten, Repair Street en DIY Reparatie. De individuele pilots van IKEA, VME, Vitra, Marktplaats, en partners die zich later aansluiten. Learning community tussen alle partners van de alliantie.

Onderwijsinstellingen

Ondertekend actieplan voor eindtermen vmbo, mbo en inrichten verkorte opleidingen sociaal domein.

Reparateurs

Meubelreparateurs worden opgenomen in het reparateursregister van TechniekNederland. Er wordt een gebruiksvriendelijke voorkant ontwikkeld voor burgers in samenwerking met Milieu Centraal.

Retourlogistiek

Modellering van verschillende logistieke scenario's met inputs als % hergebruik, kosten van grondstoffen en outputs als uren en totale kosten. Uitgevoerd door masterstudent Marilene van Reenen (WUR Universiteit, Master Circulaire Economie en Logistiek) onder begeleiding van hoogleraar Sander de Leeuw, met input van het consortium. Toekomstige inbedding in logistiekprogramma TKI Dinalog.

Overheid

Nationaal Programma Circulaire Economie vastgesteld in februari 2023, waarmee de lange termijnvisie en oplossingsrichtingen zijn vastgesteld. Via de Transitieagenda Consumptiegoederen (TAC) wordt ruimte geboden aan experimenten en worden projecten gefinancierd, die de sector in beweging zetten.

Visie op gedragsverandering

De gedragsstrategie van The ReUse Alliance hebben we gevormd op basis van inzichten van gedragsexpert Anjo Travaille, adviseur gedrag bij ministerie van I&W Daniëlle Broeze, universitair hoofddocent omgevingspsychologie Ellen van der Werff (RUG) en lector Transformational Media Bianca Harms (NHL Stenden).

In onze toekomstvisie staat: "De overheid en het bedrijfsleven zorgen er samen voor dat de duurzame keuze de makkelijkste, goedkoopste en meest logische keuze is voor burgers." Hiermee sturen we aan op onbewuste gedragsverandering. Het is namelijk belangrijk om burgers te activeren en bewust te maken van hergebruik, maar dan moet er wel handelingsperspectief zijn. Deze visie zie je terug in de transitiepaden voor consumenten en retailers, waarbij het creëren van handelingsperspectief voor consumenten door retailers, door middel van opschaalbare pilots, prioriteit heeft.

Strategie voor circulaire meubelsector in 2030

01	Consumenten	Campagne richting burgers: reparatie en tweedehands top-of-mind
02	Meubelproducenten / retailers	Vraagvergroting in mainstream retailers. Proefpilots en opschaling
03	Onderwijs	Reparatie als vak op middelbare school en vakopleiding, ontwikkelen verkorte opleidingen
04	Reparateurs	Reparateurs beter vindbaar maken via een gebruiksvriendelijke app of website
05	Retourlogistiek	Het beste retourlogistieksysteem onderzoeken en gezamenlijk ontwikkelen
06	Overheid	Gelijk speelveld voor hergebruik creëren door fiscaal beleid en wegnemen juridische belemmeringen afvalstatus

Hoofddoel:

In 2030 is de levensduur van meubels verlengd, waardoor er jaarlijks minder meubels worden weggegooid ten opzichte van 2021.

Beleidscontext

Het Europese en Nederlandse overheidsbeleid voor producten is in beweging. Uit het Nationaal Programma Circulaire Economie (2023) blijkt dat de Nederlandse inzet zich richt op een gelijk speelveld op de EU-markt en het stimuleren van de transitie naar een circulaire economie. Hiervoor worden verschillende maatregelen genomen die relevant zijn voor een duurzame meubelsector.

Momenteel wordt er gewerkt aan de EU Ecodesign Kaderverordening. Nederland maakt zich er sterk voor dat meubels ook onder deze richtlijn vallen. Naar verwachting kunnen dan op middellange termijn ontwerpisen vanuit de EU worden gesteld aan het duurzaam ontwerp van meubels. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat ze demontabel of modulair ontworpen moeten worden en met een lange levensduur.

In het NPCE is aangekondigd dat er in Nederland uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) wordt opgezet voor meubels, uiterlijk in 2030. Hiermee worden producenten verantwoordelijk gemaakt voor het afval van hun producten na het einde van de levensduur. Vanuit de Transitieagenda Consumptiegoederen wordt gestuurd op het opnemen van doelstellingen ten aanzien van hergebruik, en niet alleen recycling, in deze UPV.

Momenteel zijn er nog geen goede, precieze data over hergebruik van meubels. Het rapport Grootzitmeubilair van TAUW¹² geeft een goede benadering van de cijfers. Het ministerie van I&W doet momenteel een inventarisatie die wellicht kan leiden tot betere cijfers. De uitkomsten worden in 2023 verwacht.

Deze coalitie houdt zich niet bezig met het beïnvloeden van beleid of het vormgeven van de UPV. We zetten ons in om hergebruik van meubels mogelijk te maken, door dit in de praktijk te brengen en zo de juiste infrastructuur op te bouwen.

¹² Grootzitmeubilair | Productstromen en materialen in kaart gebracht, TAUW, 2022